

BĒRNI – LATVIJAS NĀKOTNE?

AGRĪNĀ ATBALSTA
SISTĒMAS IZVEIDE
2.12.2022.

Pārresoru koordinācijas
centra konference
“Bērni – Latvijas nākotne?”
Agrīnā atbalsta sistēmas
izveide”

DARBA KĀRTĪBA

DATUMS, LAIKS: 02.12.2022., plkst. 09.00–15.30

VIETA: klātienē – “Jaunā Teika”, zāle “Minox”; attālināti – video tiešraidē

MĒRĶIS: domājot par Latvijas bērnu nākotni, Pārresoru koordinācijas centrs sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību, Latvijas Universitāti, Bērnu klīnisko universitātes slimnīcu un vecāku organizāciju “Mammām un tētiem” uzsver nepieciešamību pēc vienotas valsts agrīnā preventīvā atbalsta politikas, lai nodrošinātu iespējami labākos priekšnosacījumus ikkura bērna pieaugšanas ceļā.

17-20% Latvijas bērnu bērnībā sastopas ar dažādām attīstības grūtībām, riskiem un vajadzībām, kad nepieciešams profesionāls speciālistu atbalsts, veicinot bērnu pozitīvu attīstību un pilnvērtīgu integrāciju sabiedrībā. Nenodrošinot minēto atbalstu savlaicīgi, – samazinās bērna izredzes dzīvē. Pēdējos gados bez bērnu mācīšanās vajadzībām jo īpaši aktuāla kļūst koordinēta atbalsta nepieciešamība bērnu uzvedības un emociju jomas attīstībai, kā arī sociālo prasmju stiprināšanai. Tieši šo iemeslu dēļ bērna agrīnās attīstības individuālo vajadzību izvērtēšana, savlaicīga risku identifikācija un apsteidzošu atbalsta pakalpojumu (profilakse un agrīna intervence) izstrāde un ieviešana, kā arī to pieejamības nodrošināšana visiem Latvijas bērniem un visos publiskās pārvaldes līmeņos, izmantojot daudzprofesionālus sadarbības vietējos tīklos, kļūst par prioritāti un pamata vajadzību, domājot par bērnu labbūtību un nākotni.

Viss minētais pasākumu kopums veido agrīnā preventīvā atbalsta sistēmu (APAS) valstī. Konferences tematiskais uzsvars ir likts tieši uz Latvijas izaicinājumu saturu un to risināšanas ceļu apskatīšanu, veidojot agrīnā preventīvā atbalsta sistēmu. Konference ir Aicinājums uz rīcību – ceļa karte formulētajiem uzdevumiem agrīnās bērnības politikas attīstībā, tiesiskā regulējuma izstrādē, pakalpojumu groza izveidē un tā pieejamības nodrošināšanai, speciālistu profesionālā pilnveidē un sadarbības tīklu izveidē, kā arī pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes monitoringa sistēmas izveidē.

PKC vadītāja Pētera Vilka atklāšanas uzruna dalībniekiem Goda viesu uzrunas

9.30 – 12.15

1. DAĻA – KĀPĒC NEPIECIEŠAMA APAS?

Veidojot agrīna atbalsta sistēmas kopbildi – ceļā uz Latvijas bērniem nepieciešamo

Lai bērns dzīvē būtu veiksmīgs un nākotnē sniegtu pienesumu Latvijai, svarīgi jau kopš agras bērnības veidot vidi, kas sekmē jaunā cilvēka izziņas procesus, talantu izkopšanu un labvēlīgu attīstību.

Ar kvalitatīvu izglītību vien nepietiek. Būtiska ir spēja novērtēt bērna attīstības vajadzības, riskus un laicīgi sniegt atbalstu tad, kad tas ir nepieciešams. Tas nozīmē pamatā virzīties uz sabiedrībā un izglītības vidē balstītu pakalpojumu klāsta pilnveidošanu, vienlaikus stiprinot arī primārās veselības aprūpes lomu un kompetenci bērnu psihoemocionālo un psihosociālo izaicinājumu risināšanā. Lai ieguldītu mērķtiecīgi un sistēmiski, ir vajadzīgs valsts atbalsts un iesaiste.

Sigita Sņikere,

PKC Attīstības uzraudzības un novērtēšanas nodaļas konsultante

Bērna attīstība centrā – kā meklēt risinājumu?

Prezentācija iepazīstinās ar inovatīvu, Latvijā radītu Bērnu agrīnās attīstības vajadzību diagnostikas un risku identifikācijas rīku – tā lietošanas iespējām un ieguvumiem bērniem, vecākiem, ģimenes ārstiem un pedagogiem.

Latvijas zinātnieku un praktiķu pētnieku komandas pārstāvji:

Malgožata Raščevska,

LU profesore

Nikita Bezborodovs,

bērnu psihiatrs, BKUS Bērnu psihiatrijas klīnikas vadītājs,

LR Veselības ministrijas galvenais speciālists bērnu psihiatrijā

Ieva Bite,

LU asociētā profesore

Valsts un pašvaldību sadarbība bērnu agrīnās prevencijas nodrošināšanā – mīti un realitāte

Prezentācija apskatīs pakalpojumu ilgtspējas un pieejamības Latvijas reģionos jautājumu.

Ināra Dundure,

*Dr.sc.admin., Latvijas Pašvaldību
savienības padomniece izglītības jautājumos*

KĀPĒC LATVIJAS BĒRNU NĀKOTNEI NEPIECIEŠAMA AGRĪNĀ PREVENTĪVĀ ATBALSTA SISTĒMA?

Ekspertu paneldiskusija

Moderatore: **Eva Johansone**

Agrīnā preventīvā atbalsta sistēma ir pārnozaru sistēma. APAS pakalpojumi ir multiprofesionāli un vienlaicīgi "atrodas" vairāku ministriju politikās. Galvenās APAS funkcionēšanā iesaistītās ir veselības joma un izglītības joma, taču pastarpināti nepieciešams koordinēt sadarbību ar sociālo pakalpojumu sniedzējiem - Labklājības ministrijas pārziņā esošo sociālā atbalsta pakalpojumu jomu un bērnu tiesību aizsardzības institūcijām. Par veselības aprūpes iestāžu tīklu un par izglītības iestāžu tīklu daļēji vai pilnībā atbild pašvaldības, līdz ar to, - būtiska ir pašvaldību iesaiste APAS pakalpojumu attīstīšanā. Tāpat iesaistāma arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kā atbildīgā ministrija par pirmsskolas izglītības iestāžu tīkla attīstības koordināciju. Kādam būtu jābūt sistēmai, kas efektīvi spētu starpnozariiski vienoti koordinēt un pārvaldīt šo agrās bērnības starpinstitucionāli plašo darbības jomu, kuras centrā ir bērns un viņa attīstības vajadzības tik sadrumstalotā politisko atbildību laukā?

Dalībnieki:

Ilze Aizsilniece,

ģimenes ārste, Latvijas Ārstu biedrības prezidente

Līga Bērziņa,

Latvijas Autisma apvienības priekšsēdētāja, www.uzvediba.lv vadītāja

Ieva Bite,

klīniskā psiholoģe, Dr.psych., LU asoc.profesore, agrīnās intervences un uzvedības analīzes speciāliste, Latvijas Klīnisko psihologu asociācijas vadītāja, Baltijas Uzvedības analīzes asociācijas biedre

Ilze Grope,

pediatre, Dr.med., RSU Tālākizglītības fakultātes dekāne, REU profesore, BKUS Bērnu slimību kīnikas virsārste

Dita Nīmante,

pedagoģe, Dr.paed., LU profesore, sociālās pedagoģijas apakšnozare, iekļaujošā izglītība

Rudīte Osvalde,

PKC vadītāja vietniece, Attīstības plānošanas nodaļas vadītāja

12.15 - 12.45

KAFIJAS PAUZE

2. DAĻA – VAI POLITIĶI UN IERĒDNIECĪBA IR GATAVI?

APAS pakalpojumu reālā situācija Latvijā - video

Sadarbība un pakalpojumu integrācija bērnu interesēs – Labbūtības likums

Prezentācija raksturos politiskās gribas veidošanu APAS reformu ieviešanai Islandē un stāstīs par pārmaiņu procesa soļiem un rezultātiem.

Asmandurs Einars Dadasons,

Islandes Izglītības un bērnu lietu ministrs

Silja Stefansdotira,

Islandes Izglītības un bērnu lietu ministrijas juriskonsulte

APAS tiesiskā ietvara nepieciešamība – mīts vai realitāte

Prezentācija iezīmēs risinājumus un iniciatīvas, kā Latvijai iet laikam līdzī pasaules attīstības tendencēm agrīnās bērnības politikas jomā, valsts likumdošanā iekļaujot agrīnās preventīvas sistēmisko jautājumu risinājumus, jo publiskie izdevumi saistībā ar bērnu nabadzības un sociālās atstumtības seku novēršanu ir lielāki, nekā ieguldījumi, lai veiktu profilakses un intervences pasākumus agrīnā vecumā.

Rudīte Osvalde,

PKC vadītāja vietniece, Attīstības plānošanas nodaļas vadītāja

KĀDU NĀKOTNI VEIDOSIM MŪSU BĒRNIEM? KO IZDARĪS 14. SAEIMA?

14. Saeimas partiju politiķu paneļdiskusija

Moderators: **Kārlis Danēvičs**

Lai nodrošinātu ikvienam Latvijas bērnam vienlīdzīgas iespējas viņa pieaugšanas ceļā, svarīgi ir spēt pamanīt bērna individuālās attīstības vajadzības un laikus reaģēt. Ir pierādīts, ka nodrošinot pietiekamu un visaptverošu agrīna atbalsta pakalpojumu (profilakses un agrīnas intervences) klāstu, valsts spēj būtiski ietaupīt resursus, kas citkārt būtu nepieciešami samilzušo problēmu un "ugunsgrēku" dzēšanai, finansējot ar bērnu tiesību aizskārumu, sliktu veselību, izglītību un zemām nodarbinātības izredzēm saistīto slogu. Tas ir ceļš, kā panākt paradigmas maiņu valsts un tautsaimniecības attīstībā, domājot par Latvijas nākotnes sabiedrību un cilvēkiem! Tāpēc PKC sadarbībā ar nozares ekspertiem, ņemot vērā ārvalstu pieredzi, piedāvā un aicina politiķus kopīgi vienoties par vienotu agrīnā preventīvā atbalsta sistēmu veselīgai bērnu attīstībai, koordinētā starpsektoru sadarbībā, valsts līmenī sadarbojoties veselības, izglītības un sociālo pakalpojumu jomām un nodrošinot praktisko sistēmas sasaisti ar kopienu līmeni un tajā strādājošajiem praktiķiem.

Dalībnieki: 14. Saeimā ievēlēto partiju delegētie pārstāvji

NOSLĒGUMS Konferences kopsavilkums

